

**İYİ TARIM UYGULAMALARI FAALİYETİNDE BULUNAN
TÜM ÜRETİCİ/ÜRETİCİ GRUBU VE MÜTEŞEBBİSLERİN
UYMASI GEREKEN KONTROL NOKTALARI**

Madde No	Kontrol Noktası	Uygunluk Kriteri	Uygunluk Seviyesi
TÇ/AF	TÜM ÇİFTLİK / İŞLETME Kontrol Noktaları ve Uygunluk Kriterleri		
	Tüm tarımsal çalışmalarla ilgili konuları içeren bu bölümdeki kontrol noktaları sertifikasyon isteyen üreticiler için uygulanır.		
TÇ/AF. 1	KAYITLARIN TUTULMASI VE İÇ KONTROL		
TÇ/AF. 1. 1	İç kontrol sırasında talep edilen tüm kayıtlara ulaşılabilir mi ve özel olarak belirtilmemiş ise bunlar en az iki yıl boyunca saklanıyor mu?	Yasal olarak daha uzun bir süre belirtilmediği sürece; üreticiler ilk kontrol tarihinden itibaren güncel kayıtları tutmalıdır. (Büyükbaş hayvan sertifikasyonu için kayıtlara yönelik 3 yıllık bir zorunluluğun yer aldığı kontrol noktalarına bakınız.)	İkinci Derece
TÇ/AF. 1. 2	Üretici, üretici grubu veya müteşebbis yılda bir kez iç kontrol yapma sorumluluğunu gerçekleştiriyor mu?	Üretici/üretici grubunun/müteşebbisin sorumluluğunda iç kontroller yılda bir kez yapılmalı ve kayıtları tutulmalıdır.	Birinci Derece
TÇ/AF. 1. 3	İç kontrol sırasında tespit edilen uygunsuzluklar sonucunda etkin düzeltici işlemler yapılıyor mu?	Etkin düzeltici işlemler uygulanmalı ve belgelenmelidir.	Birinci Derece
TÇ/AF. 2	ARAZİ GEÇMİŞİ VE ARAZİ YÖNETİMİ		
TÇ/AF. 2. 1	Arazi Geçmişi		
TÇ/AF. 2. 1. 1	Tesislerde/Arazide gerçekleştirilen tarımsal faaliyetlerle ilgili olarak sürekli kayıtların tutulması amacıyla her bir üretim birimi veya diğer alan/mevkiler için bir kayıt sistemi oluşturulmuş mu?	Tüm üretim alanlarına ait üretim geçmişi güncel kayıtlarda gösterilmelidir. Bitkisel Ürünler için; yeni başvuranlar söz konusu alan için gerekli belgeleri ile ilişkili tüm tarım faaliyetleri ile birlikte ürünün yer aldığı her bir alana ait tüm kayıtları kontrol tarihinden en az üç aylık bir dönemi kapsayacak şekilde önceden hazırlamalıdır.	Birinci Derece

Madde No	Kontrol Noktası	Uygunluk Kriteri	Uygunluk Seviyesi
		Hayvansal üretim ve su ürünleri yetiştiriciliği için bu belgeler en az bir dönem geriye yönelik olmalıdır.	
TÇ/AF. 2. 1. 2	Çiftlik/tesis planı veya haritası hazırlanmış mı?	Tanımlama sistemine uygun olarak her bir tarla / sera / arazi / hayvan barınağı / avlu veya diğer bölge/mevkiler için görsel bir işaretleme yapılmalı veya bir çiftlik/tesis planı ya da haritası oluşturulmalıdır.	İkinci Derece
TÇ/AF. 2. 2	Arazi Yönetimi		
TÇ/AF. 2. 2. 1	Arazinin üretime uygunluğunu gösteren bir risk değerlendirmesi yapılmış mı?	Gıda güvenliği, işçi sağlığı ve güvenliği, çevre ve hayvan sağlığı ile ilgili olarak, yeni tarımsal sahalar için veya risklerin değiştiği mevcut sahalar için bahse konu arazinin üretime uygunluğunu gösteren bir risk değerlendirmesi yapılmalıdır. Bitkisel üretim, hayvansal üretim veya su ürünleri yetiştiriciliği işletmelerinin yeni sahalara taşınması gerektiğinde bir risk değerlendirmesi yapılmalı ve kayıt altına alınmalıdır. Risk değerlendirmesi yeni gıda güvenliği riskleri ele alınarak revize edilmelidir. Risk değerlendirmesinde sahanın geçmişi hesaba katılmalı (ürünler/stoklama) ve bahse konu işletmenin komşu hayvan/ürün tesislerine olan etkisi dikkate alınmalıdır.	Birinci Derece
TÇ/AF. 2. 2. 2	Kirlilik veya su kaynağına ve/veya taban suyuna bulaşma gibi tüm tanımlanmış riskleri asgariye indirmeye yönelik stratejilerin belirlendiği bir yönetim planı oluşturulmuş mu? Bu analizlerin sonuçları kaydediliyor mu? Ve bahse konu arazinin uygunluğunun doğrulanmasında kullanılıyor mu?	Bu özellikli kontrol noktasının hedeflerine uygun olarak stratejilerin uygulandığı bir yönetim planı geliştirilmelidir. (Bu plan aşağıda verilenlerin bir veya birden fazlasını kapsamalıdır: habitat kalitesi, su kalitesi, toprak sıkışması, toprak erozyonu, geçerli olduğu durumlarda sera gazı salınımı, humus dengesi, fosfor dengesi, azot dengesi, kimyasal bitki koruma ürünleri uygulamaları yoğunluğu).	İkinci Derece
TÇ/AF. 3	İŞÇİ SAĞLIĞI, GÜVENLİĞİ VE REFAHI		
TÇ/AF. 3. 1	Risk Değerlendirmesi		

Madde No	Kontrol Noktası	Uygunluk Kriteri	Uygunluk Seviyesi
TÇ/AF. 3. 1. 1	Çiftlikte, emniyetli ve sağlıklı çalışma koşullarına yönelik yazılı bir risk değerlendirmesi var mı?	Yazılı risk değerlendirmesi genel maksatlı olabilir ancak çiftlikteki koşullara uygun olmalıdır. İşletme bünyesinde değişiklik meydana gelmesi durumunda risk değerlendirmesi gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir.	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 1. 2	Çiftlikte TÇ/AF.3.1.1'deki risk değerlendirmesi konularını da içeren yazılı sağlık, güvenlik, hijyen politika ve prosedürleri var mı?	Sağlık, güvenlik ve hijyen politikası en azından risk değerlendirmesinde (TÇ/AF.3.1.1) tanımlanmış olan hususları içermelidir. Burada kaza ve acil durum prosedürleri, hijyen prosedürleri, çalışma koşullarındaki tanımlanmış risklere ilişkin konular yer alabilir. Bu politika risk değerlendirmesi değiştiğinde gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir.	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 2	Eğitim		
TÇ/AF. 3. 2. 1	Eğitim çalışmaları ve katılımcılarla ilgili kayıtlar çiftlikte mevcut mu?	Konu, eğitmen, tarih ve katılımcıların isimlerinin yer aldığı bir eğitim kaydı mevcut olmalıdır. Katılımın delilleri gereklidir.	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 2. 2	Çiftlikteki tehlikeli maddelerle çalışan, risk değerlendirmesinde tanımlanmış olan tehlikeli ve karmaşık ekipmanları kullanan işçilerin uzmanlıkları ile ilgili belgelere sahip mi?	Veterinerlik ilaçları, kimyasallar, dezenfektanlar, bitki koruma ürünleri, biyositler ve diğer tehlikeli maddelerle çalışan ve/veya bunları kullanan işçiler ve TÇ/AF.3.1.1'deki risk değerlendirmesinde tanımlanmış olan tehlikeli ve karmaşık ekipmanları kullanan işçiler uzmanlık sertifikasına ve/veya bu uzmanlıkları ile ilgili detayları içeren belgelere sahip olmalıdır. Kayıtlarda bu görevleri icra eden işçiler belirtilmelidir.	Birinci Derece
TÇ/AF. 3. 2. 3	Tüm çalışanlar TÇ/AF.3.1.1'deki risk değerlendirmesine göre yeterli sağlık ve güvenlik eğitimi almış mı?	Bu eğitimde gerekli bilgileri içeren talimatlar verilmelidir. Çalışanların görev ve sorumluluklarında uzmanlık sergilediği görülebilmelidir. Denetim sırasında her hangi bir faaliyetin olmadığı durumlarda bile talimatlara ait delillerin bulunması gerekir.	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 2. 4	Çiftlikte/Tesiste ilk yardım eğitimi almış yeterli sayıda personel bulunuyor mu?	Her bir çiftlikte/tesiste tarımsal faaliyetler yürütülürken ilk yardım konusunda eğitim almış (son 5 yıl içinde) en	İkinci Derece

Madde No	Kontrol Noktası	Uygunluk Kriteri	Uygunluk Seviyesi
		az bir görevli hazır bulunmalıdır. Mevcut olması halinde ilk yardım konusunda geçerli mevzuat uygulanmalıdır. Faaliyetler tüm bölüm ve kısımlarda yürütülen tüm çalışmalarını kapsamaktadır.	
TÇ/AF. 3. 2. 5	Çiftlikte/Tesiste yazılı bir hijyen talimatı bulunuyor mu?	Hijyen talimatları görünecek şekilde sergilenmeli ve anlaşılır işaretler (resimler ve resimli yazılar) kullanılmalıdır. Talimatlarda en azından; — el yıkama zorunluluğu, — kesiklerin bandajlanması, — sigara içme, yeme ve içme alanlarının belirlenmesi, — enfeksiyonlar ve enfeksiyon durumunda bildirimler, — uygun koruyucu kıyafet kullanımı ile ilgili uyarılar, yer verilmelidir.	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 2. 6	Tüm çalışanlar hijyen talimatlarına göre temel hijyen eğitimi almışlar mı?	Hijyen eğitimi uzman personel tarafından yazılı ve sözlü verilmelidir. İşe yeni başlayanlar dahil tüm çalışanlar bu eğitimi almalı ve katılımlarına dair imzaları olmalıdır. Bu eğitimde TÇ/AF.3.2.5'teki tüm talimatlar yer almalıdır. İşletme sahibi ve yöneticiler dahil olmak üzere tüm çalışanlar yıl içinde her hangi bir zamanda çiftlikle ilgili hijyen talimatlarını okuyarak imzalamalıdır.	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 2. 7	Çiftlikte hijyen prosedürleri uygulanıyor mu?	Hijyen prosedürlerinde görevli çalışanlar denetim sırasında görevleriyle ilgili uzmanlık sergileyebilmelidirler.	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 2. 8	Taşeronlar ve ziyaretçiler kişisel güvenlik ve hijyen konusundaki ilgili prosedürler konusunda bilgilendiriliyor mu?	Kişisel sağlık, güvenlik ve hijyen konusunda ilgili prosedürler ziyaretçilere ve taşeronlara anlatılmalıdır. (Örn; ilgili talimatlar tüm ziyaretçilerin ve taşeronların görebileceği yerlerde sergilenmelidir.)	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 3	Tehlikeli Durumlar ve İlk Yardım		
TÇ/AF. 3. 3. 1	Kaza ve acil durum prosedürleri var mı, görünecek şekilde sergileniyorlar mı ve tüm personele anlatılıyor	Kaza prosedürleri ulaşılabilir ve görülebilir yerlerde açık bir şekilde sergilenmelidir. Bu talimatlarda resim	İkinci Derece

Madde No	Kontrol Noktası	Uygunluk Kriteri	Uygunluk Seviyesi
	mu?	ve resimli yazılar kullanılmalıdır. prosedürlerde aşağıdaki hususlar belirtilmelidir: — çiftliğin/tesis haritası ve çiftlik/tesis adresi, — temasa geçilecek personel, — en yakın iletişim aracının konumu (telefon, telsiz), — polis, ambulans, hastane, itfaiye, çiftlik ilk yardım birimi, ulaşım, elektrik ve su hizmetleri vb. güncel telefon numaraları, — yerel sağlık birimleri, hastane ve diğer acil durum servisleri ile nereden ve nasıl irtibata geçileceği, — yangın söndürücülerin yerleri, — acil durum çıkışları, — acil durumlarda elektrik, gaz ve su girişlerinin kesilmesi, — kaza ve tehlikeli durumları rapor etme yöntemleri.	
TÇ/AF. 3. 3. 2	Potansiyel tehlikeler uyarı işaretleri ile tanımlanmış ve bu işaretler uygun yerlere asılmış mı?	Potansiyel tehlikelerin gösterilmesinde daimi ve okunaklı tabelalar kullanılmalıdır. Örn; atık madde çukurları, yakıt tankları, atölyeler, bitki koruma ürünleri, gübre ve diğer kimyasal maddeler ve işlenmiş ürünlerin yer aldığı birimlerin giriş kapıları. Uyarı levhalarının kullanılması gerekir.	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 3. 3	Tehlikeli maddelerle ilgili güvenlik bilgileri mevcut mu ve çalışanlar bunlara ulaşabiliyor mu?	Güvenlik bilgileri bulunmalı ve gerektiği durumlarda kullanılmalıdır. Örn; web sitesi, tel. no, bilgi evrakları, vb)	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 3. 4	Tüm tesislerde ve arazi çalışmalarının yapıldığı yerlerde İlk Yardım Çantaları bulunuyor mu?	Tüm tesislerde ve arazide mevzuata uygun İlk Yardım Çantaları bulundurulmalıdır	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 4	Koruyucu Kıyafetler/Ekipmanlar		
TÇ/AF. 3. 4. 1	Çalışanlar (taşeronlar dahil) uygun koruyucu kıyafetler kullanılıyor mu?	Mevzuat ve/veya talimatlar çerçevesinde veya iş güvenliği uzmanları tarafından belirtildiği şekilde uygun, sağlam hasarsız koruyucu giysiler bulunmalı ve kullanılmalıdır. Örn; lastik çizmeler, su geçirmez giysiler, koruyucu tulumlar, lastik eldivenler, yüz	Birinci Derece

Madde No	Kontrol Noktası	Uygunluk Kriteri	Uygunluk Seviyesi
		maskeleri, bunlara ilave olarak gerektiğinde uygun solunum cihazları, kulak ve göz koruyucu malzemeler ve can yelekleri vb. bulundurulmalıdır.	
TÇ/AF. 3. 4. 2	Koruyucu kıyafetler veya ekipmanlar bulaşmayı önleyecek şekilde muhafaza ediliyor ve kullanıldıktan sonra temizleniyor mu?	Koruyucu kıyafetler kullanım türüne ve bulaşma derecesine göre ayarlanmış bir program dahilinde düzenli olarak temizlenmelidir. Koruyucu kıyafetler ve ekipmanlar şahsi giysilerden ayrı olarak ve eldivenler çıkartılmadan yıkanmalıdır. Kirlenmiş, yıpranmış, hasarlı koruyucu kıyafetler ve ekipmanlar ile süresi dolan filtre kartuşları atılmalıdır. Tek kullanımlık malzemeler (Örn; eldiven, tulum, vb) kullanım sonrasında atılmalıdır. Yedek filtreler dahil olmak üzere tüm koruyucu kıyafet ve ekipmanlar ayrı olarak depolanmalıdır. Ekipman/kıyafetler, bulaşmayı önlemek amacıyla bitki koruma ürünleri ve diğer kimyasallardan ayrı olarak havalandırılabilen bir yerde bulundurulmalıdır.	Birinci Derece
TÇ/AF. 3. 5	Çalışanların Refahı	Tüm maddeler birinci derece olabilir	
TÇ/AF. 3. 5. 1	Çalışanların sağlığı, güvenliği ve refahından sorumlu bir yönetici belirlenmiş mi?	Mevzuata uygun olarak çalışanların sağlığı, güvenliği ve refahı ile ilgili politikanın uygulanmasına yönelik atanmış bir yönetici bulunduğu dair belgelerin bulunması gerekir.	Birinci Derece
TÇ/AF. 3. 5. 2	Yönetim ile çalışanlar arasında düzenli olarak karşılıklı iletişimin kurulduğu toplantılar düzenleniyor mu? Bu toplantılara ait kayıtlar mevcut mu?	Çalışanların sağlığı, güvenliği ve refahı konularıyla ilgili sorunlar yönetim ile çalışanlar arasında yılda en az bir kez planlanan ve düzenlenen iş, işçi sağlığı, güvenliği ve refahı ile ilişkili konuların açıkça görüşüldüğü toplantılarda kaydedilmelidir. Kontrolörün bu toplantıların içeriği, doğruluğu veya sonuçları hakkında hüküm vermesi gerekmez.	Tavsiye
TÇ/AF. 3. 5. 3	Tüm çalışanlar hakkında doğru bilgilerin yer aldığı bir bilgi formu/kayıt mevcut mu?	Kayıtlarda, tüm taşeronlar ve sezonluk işçiler dahil olmak üzere çalışanlara ait doğru bilgiler yer almalıdır. Bu bilgiler açık isim, giriş tarihi, istihdam süresi,	İkinci Derece

Madde No	Kontrol Noktası	Uygunluk Kriteri	Uygunluk Seviyesi
		düzenli çalışma saatleri ve fazla mesai talimatları gibi konuları içermelidir. Zorunlu bilgilerin yer aldığı tüm çalışanlara ait kayıtlar (taşeronlar dahil) saklanmalıdır. taşeronlarla ilgili koşullar için TÇ/AF.3.6.1'e bakınız	
TÇ/AF. 3. 5. 4	Çalışanlar için içme suyu temin edilmiş mi, gıdalarını saklayabilecekleri bir alan ile yemek yeme ve el yıkama alanları mevcut mu ve kullanabiliyorlar mı?	Gıdaların saklanması ve yemek yeme amacıyla yerler belirlenmelidir. Buna ek olarak işçiler için el yıkama yerleri ve içme suyunun temini için imkânlar oluşturulmalıdır.	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 5. 5	Arazide mevcut ise, çalışma saatleri dışındaki yaşam alanları uygun mu ve temel ihtiyaçları karşılayacak tesisler bulunuyor mu?	Çalışma saatleri dışında çalışanların yaşam alanları uygun olmalıdır (çatısı, pencereleri ve kapıları sağlam; su, tuvalet ve kanalizasyon sistemleri mevcut olmalıdır. Kanalizasyon olmadığı durumlarda; sızdırmazlığın sağlanması koşulu ile fosseptik çukurları kullanılabilir).	İkinci Derece
TÇ/AF. 3. 6	Taşeronlar		
TÇ/AF. 3. 6. 1	Taşeronların kullanıldığı durumlarda; yapılan faaliyetlerle ilgili bilgi ve belgeler bulunuyor mu?	Taşeronlar sundukları hizmetlerle ilgili TÇ/AF.3.5.3 şartlarına tabi tutulmalı, bilgi ve belgeler kontrol süresince çiftlikte/tesiste hazır bulunmalıdır. Taşeronlar, şüpheli durumlar karşısında kontrolörün yerinde denetim yaparak bu bilgi ve belgelerin doğruluğunu kontrol etmeye yetkili olduğunu kabul etmelidir. Üretici, sözleşme altına alınan her bir görev ve sezon için taşerona ait bilgi ve belgeyi kontrol etmek ve imzalamak suretiyle taşeron tarafından yürütülen çalışmaları gözlemlemekten sorumludur.	İkinci Derece
TÇ/AF. 4	ATIK VE KİRLİLİK YÖNETİMİ, GERİ DÖNÜŞÜM VE YENİDEN KULLANIM		
TÇ/AF. 4. 1	Atıkların ve Kirletici Maddelerin Tanımlanması		
TÇ/AF. 4. 1. 1	Tüm çalışma alanlarında olası tüm atık ürünler ve kirlenmeye ve bulaşmaya neden olabilecek maddeler tanımlanmış mı?	Çiftlik/Tesis çalışmaları neticesinde ortaya çıkan olası tüm atıklar (kâğıt, karton, plastik, yağ, vb.) ve kirlenmeye ve bulaşmaya neden olabilecek maddeler (Örn; gübre kalıntıları, egzoz dumanı, yağ, yakıt,	İkinci Derece

Madde No	Kontrol Noktası	Uygunluk Kriteri	Uygunluk Seviyesi
		gürültü, atık sular (lağım), kimyasallar, koyun temizleme havuzları, yem artıkları, ölü balıklar, ağ temizliği sırasında oluşan yosunlar, vb.) listelenmelidir.	
TÇ/AF. 4. 2	Atık ve Kirlilik Eylem Planı		
TÇ/AF. 4. 2. 1	Çevre kirliliğini önlemek amacıyla, atık ve kirliliğin önlenmesi veya azaltılması, araziye bırakılmasını veya yakılmasını önlemek amacıyla atık geri dönüşümüne yönelik hazırlanmış bir atık yönetim planı var mı? Organik atıklar toprağın verimli hale getirilmesinde kullanılıyor mu?	Atıkların azaltılması, kirlilik ve atık geri kullanım konularını içeren geniş kapsamlı güncel ve yazılı bir plan bulunmalıdır. Hava, toprak, su, gürültü ve ışık kirliliği konuları ele alınmalıdır. Organik atıklar kompostlanıyorsa, her hangi bir hastalık taşıma riski oluşturmaksızın toprağın verimli hale getirilmesinde kullanılmalıdır.	Tavsiye
TÇ/AF. 4. 2. 2	Bu atık yönetim planı uygulanıyor mu?	Atık ve kirlilik eylem planının uygulandığına dair gözlemlenebilir işlemler ve tedbirler bulunmalıdır.	Tavsiye
TÇ/AF. 4. 2. 3	Gıda güvenilirliği riski oluşturabilecek zararlı ve hastalıklar için bir üreme ortamının oluşumunu önlemek amacıyla atıklar ve çöpler temizleniyor mu?	Üretim ve depolama binalarının civarında yer alan atık/çöp alanlarında her hangi bir zararlı oluşumu gözlemlenmemelidir. Günlük çalışmalardan çıkan atıkların yanı sıra önemsiz ve anlık çöpler ve atıklar normal kabul edilir. Diğer tüm çöp ve atıklar temizlenmelidir. Ürünlerin bina içinde kullanıldığı yerler günde en az bir kez temizlenmelidir.	Birinci Derece
TÇ/AF. 4. 2. 4	Tesislerde atıkların uzaklaştırılması için gerekli donanım bulunuyor mu?	Çiftlikte çöp ve atıkların depolanması için alanlar tahsis edilmelidir. Farklı çöp ve atık türleri ayrı olarak tanımlanmalı ve depolanmalıdır.	Tavsiye
TÇ/AF. 5	ÇEVRE VE ÇEVRE KORUMA		
TÇ/AF. 5. 1	Tarımsal faaliyetlerin Çevre ve Biyoçeşitlilik Üzerindeki Etkisi		
TÇ/AF. 5. 1. 1	Her üretici, tarımsal faaliyetleri ile ilgili olarak doğal yaşam ve çevre koruma planı oluşturmuş mu?	Habitatın geliştirilmesini ve çiftlikteki/tesisteki biyoçeşitliliği arttırmayı hedefleyen yazılı bir eylem planı oluşturulmalıdır. Bu, bölgesel bir aktivite olabileceği gibi bireysel bir	İkinci Derece

Madde No	Kontrol Noktası	Uygunluk Kriteri	Uygunluk Seviyesi
		plan şeklinde de olabilir (çiftliğin yer aldığı veya kapladığı alana göre). Bu kapsamda, IPM (entegre ürün yönetimi) uygulamaları, koruma sahaları ve besleyici ürünlerin kullanımı yer alır.	
TÇ/AF. 5. 1.2	Plan dahilinde, çiftlik/tesis bünyesinde mevcut hayvan ve bitki çeşitliliğini belirlemeye yönelik temel bir inceleme yapılmış mı?	Eylem planlarının ortaya konulabilmesi amacıyla çiftlik/tesis bünyesindeki hayvan ve bitki türlerinin mevcut seviyeleri, konuları ve durumlarının değerlendirilmesine yönelik bir inceleme yapılması amacıyla koruma planında bir şart bulunmalıdır. Tarımsal üretimin flora ve faunadaki etkileri düzeltici faaliyet planına temel oluşturması açısından denetlenmelidir.	Tavsiye
TÇ/AF. 5. 1. 3	Üretici, bitki örtüsünün ve hayvan türlerinin geliştirilmesine yönelik çevrenin ne şekilde geliştirileceği sivil toplum çalışmaları konusunda incelemeler yapıyor mu?	Habitatı oluşturan bileşenlere ve habitat kalitesine bakarak üretici, arazi üzerinde veya çevre destek programları konusunda çalışmalar yürüten bir gruba katılarak somut eylemler ve girişimlerde bulunmalıdır.	Tavsiye
TÇ/AF. 5. 1. 4	Bu politika, sürdürülebilir ticari tarımsal üretimle uyumlu mu ve tarımsal faaliyetlerin çevresel etkilerini asgariye indiriyor mu?	Koruma planının içeriği ve hedefi, sürdürülebilir tarıma uygun olmalı ve azaltılmış bir çevresel etkisi bulunmalıdır.	Tavsiye
TÇ/AF. 5. 1. 5	Plan dahilinde, çiftlik/tesis bünyesindeki habitatın zarar görmesini ve bozulmasını önlemeye yönelik bir eylem planı var mı?	Koruma planında çiftlik/tesis bünyesinde zarar görmüş ve bozulmuş habitatın iyileştirilmesine yönelik öncelikler ve eylemler listesi bulunmalıdır.	Tavsiye
TÇ/AF. 5. 1. 6	Plan dahilinde çiftlik/tesis bünyesindeki biyoçeşitliliğin artırılması ve habitatın geliştirilmesine yönelik faaliyetler yapılıyor mu?	Koruma planında çiftlik/tesis bünyesindeki biyoçeşitliliğin artırılması ve habitatın hayvan ve bitki türleri için yaşanabilir bir ortam haline dönüştürülebilmesine yönelik öncelikler ve eylemler listesi bulunmalıdır.	Tavsiye
TÇ/AF. 5. 2	Verimsiz Sahalar		
TÇ/AF. 5. 2. 1	Verimsiz sahaların, doğal bitki ve hayvan türlerinin geliştirilmesi amacıyla koruma alanları haline dönüştürülmesine gerekli itina gösteriliyor mu? (alçak	Verimsiz ve ekoloji açısından öncelikli olarak tespit edilmiş sahaların yaşanabilir koruma alanlarına dönüştürülmesine yönelik bir plan bulunmalıdır.	Tavsiye

Madde No	Kontrol Noktası	Uygunluk Kriteri	Uygunluk Seviyesi
	zeminli yaş alanlar, ormanlık alanlar, deniz kıyısına yakın bölgeler ve arazilerin verimsiz toprakları)		
TÇ/AF. 5. 3	Enerji Etkinliği		
TÇ/AF. 5. 3. 1	Üretici, çiftlikte/tesiste kullanılan enerjiyi izlediğini gösterebiliyor mu?	Enerji kullanım kayıtları tutulmalıdır. Örn; tarım aletleri, optimum enerji tüketimi sağlayacak şekilde seçilmeli ve muhafaza edilmelidir. Yenilenmeyen enerji kullanımı en asgari şekilde olmalıdır.	Tavsiye
TÇ/AF. 6	ŞİKÂyetLER		
TÇ/AF. 6. 1	Yönetmelik kapsamında yer alan hususlarla ilişkili bir şikâyet prosedürü mevcut mu?	Yönetmelik kapsamında yer alan konularla ilgili şikâyetler için açıkça tanımlanmış bir doküman kullanılmalıdır.	Birinci Derece
TÇ/AF. 6. 2	Şikâyet prosedürü, şikâyetlerin uygun bir şekilde kaydedilmesini, incelenmesini ve takip edilmesini sağlıyor mu ve yapılan işlemler kaydediliyor mu?	Ürünler ve hizmetlerde tespit edilen Yönetmelik kapsamında yer alan konularla ilgili yetersizliklere dair şikâyetlerle ilgili olarak yapılan işlemlerin yer aldığı belgeler/kayıtlar bulunmalıdır.	Birinci Derece
TÇ/AF. 7	İZLENEBİLİRLİK		
TÇ/AF. 7. 1	Sertifikalı ürünlerin pazardan geri çekilmesini sağlamak amacıyla tüm üreticilerin dokümante edilmiş bir geri çekme prosedürü bulunuyor mu?	Tüm üreticiler aşağıda sıralanan konuları içeren geri çekme prosedürlerine erişebilmelidir: - geri çekmeye yol açan sebep, - ürünlerin geri çekilmesine karar vermekten sorumlu kişi, - Müşterileri ve KSK'yı bilgilendirme yöntemi (yaptırımın KSK veya iradesi dışında ürünleri geri çeken üretici veya üretici gruplarından gelmemiş olması halinde), - stokları uygun hale getirme yöntemleri. Prosedürler yılda bir kez etkinlik açısından kontrol edilmelidir.	Birinci Derece